

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Ćmielów na lata 2023 -2026 r.

I. Cele gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii na lata 2023- 2026 oraz metody ich osiągnięcia.

Alkohol i narkotyki należą do największych zagrożeń życia ludzkiego.

Musimy zdawać sobie sprawę z tego, że nie jest możliwe wyeliminowanie substancji psychoaktywnych z naszego życia i będziemy borykać się z problemami jakie są z tym związane. W większości przypadków osoba uzależniona nie potrafi skutecznie oprzeć się nałogowi, konieczna jest więc pomoc osób i instytucji dysponujących odpowiednią wiedzą fachową, którą będą wspierać osobę chorą oraz jej rodzinę w walce z nałogiem.

Nadrzędnym celem Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2023- 2026 jest zapobieganie powstawaniu nowych problemów oraz zmniejszanie tych, które już na terenie gminy występują.

Główne zadania jakie należy podejmować to działania profilaktyczne skierowane do dzieci i młodzieży szkolnej, a także działania skierowane do dorosłych mieszkańców Gminy Ćmielów, których celem jest ochrona przed niebezpieczeństwem i ryzykiem wystąpienia uzależnień.

Działania podejmowane w latach 2023-2026 w znacznej części będą kontynuacją działań prowadzonych w latach poprzednich z uwzględnieniem wyników przeprowadzonej w 2022 r. Diagnozy Lokalnych Zagrożeń Społecznych, z której wynika co następuje:

Rekomendowane działania dla dorosłych mieszkańców

Przeprowadzanie kampanii informacyjnej dotyczącej negatywnych skutków zdrowotnych, społecznych i prawnych wynikających z nadużywania alkoholu oraz innych substancji psychoaktywnych a także mechanizmów uzależnienia. W tym celu skuteczne mogą okazać się rozpowszechniane wśród mieszkańców ulotki, broszury lub rozmieszczone na terenie Gminy plakaty i billboardy. Aby dotrzeć do jak najszerszego grona odbiorców, warto

wykorzystać przy tym nowe media. Warto również wykorzystać tablice informacyjne w miejscach publicznych.

Inicjowanie współpracy pomiędzy instytucjami oraz organizacjami działającymi w obszarze uzależnień.

Organizowanie szkoleń i kursów mających na celu podnoszenie kompetencji zatrudnionej kadry oraz zaangażowanie tych podmiotów w prowadzenie kampanii społecznych.

Wprowadzanie do podstawowej opieki zdrowotnej programów wczesnego rozpoznawania i krótkiej interwencji wobec osób pijących alkohol ryzykownie i szkodliwie.

Organizowanie szkoleń dla lekarzy i pielęgniarek w zakresie rozpoznawania wzorów spożywania alkoholu przez pacjentów i podejmowania interwencji wobec osób pijących alkohol ryzykownie i szkodliwie.

Przeprowadzenie kampanii informacyjnej na temat konsekwencji prowadzenia pojazdów pod wpływem alkoholu oraz podejmowanie działań mających na celu zmianę przekonań i postaw uczestników ruchu drogowego poprzez wzmacnianie postawy braku tolerancji dla spożywania alkoholu wśród osób kierujących pojazdami.

Współpraca z Policją, na przykład w celu rozpowszechniania podczas kontroli drogowych ulotek, broszur i materiałów edukacyjnych na temat wpływu alkoholu na organizm.

Wskazane jest zwrócenie szczególnej uwagi na dostępność oraz rozpowszechnienie informacji na temat działań podejmowanych przez władze lokalne w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom od narkotyków i dopalaczy, a także rozpowszechniania wiedzy o negatywnych skutkach ich zażywania.

Należy zwracać uwagę na dostępność oraz rozpowszechnianie informacji na temat instytucji, do których może zgłosić się osoba uzależniona, a także informacji dotyczących mechanizmów uzależnienia zarówno w środowisku dorosłych, jak i dzieci oraz młodzieży.

Sprzedawcy napojów alkoholowych

Rozkład deklaracji sprzedawców napojów alkoholowych pozwala sądzić, iż sprzedawcy odpowiedzialnie podchodzą do sprzedaży alkoholu osobom niepełnoletnim. W przypadku wątpliwości, co do wieku osoby

kupującej alkohol badani deklarują, że sprawdzają dowody potwierdzające wiek. Zestawiając te wyniki z opiniami badanych uczniów w szkołach z terenu Gminy Ćmielów, zalecane jest przeprowadzanie kampanii informacyjnej z zakresu odpowiedzialnej sprzedaży napojów alkoholowych. Kampania informacyjna może, zatem obejmować szkolenie dla sprzedawców, akcje z wykorzystaniem techniki Mystery Shopping (Tajemniczy Klient) i dystrybucję materiałów typu plakaty, naklejki do umieszczenia w punktach sprzedaży. Rekomenduje się także zapoznavanie pracowników punktów sprzedaży napojów alkoholowych z procedurą skutecznej odmowy, wzmacnianie umiejętności asertywności oraz ukazanie sposobów wspomagających współpracę sprzedawców z Policją.

Dzieci i młodzież szkolna

Spożywanie napojów alkoholowych przez dzieci i młodzież szkolną w Gminie Ćmielów można określić na niskim poziomie ryzyka. Inicjację alkoholową ma za sobą 4% uczniów klas 4-6 oraz 17% uczniów klas SP 7-8. Planując oddziaływania profilaktyczne kierowane do dzieci i młodzieży warto wykorzystywać proces uczenia się rówieśniczego. Jest to sytuacja, w której dorastający człowiek czerpie pozytywne poglądy i postawy nie tylko od nauczyciela czy pedagoga, ale głównie od swoich rówieśników. Jeśli podczas programów profilaktycznych zostaną przeprowadzone odpowiednio dobrane ćwiczenia i zabawy, uczniowie sami wyciągną wnioski dotyczące alkoholu i będą mieli okazję podzielić się nimi z grupą.

Badania wykazały, że pewien odsetek badanych młodych mieszkańców Gminy Ćmielów palił lub nadal pali wyroby papierosowe. Do palenia papierosów chociaż raz w życiu przyznaje się 15% uczniów klas 7-8 SP. Najczęściej wskazywanymi powodami palenia papierosów przez uczniów, którzy mają za sobą inicjację nikotynową była chęć spróbowania czegoś nowego oraz namowa znajomych. Jednocześnie niepokojący jest względnie bardzo łatwy dostęp dzieci i młodzieży do wyrobów tytoniowych i napojów alkoholowych. Jego ograniczenie jest zadaniem leżącym w obowiązku osób dorosłych. Rekomenduje się podejmowanie działań budujących świadomość zagrożenia związanego z poszczególnymi używkami poprzez warsztaty profilaktyczne, szkolenia dla nauczycieli lub pogadanki profilaktyczne dla rodziców.

Jak wynika z badań problem zażywania substancji psychoaktywnych takich jak narkotyki czy dopalacze nie występuje wśród uczniów szkół Gminy Ćmielów. Uczniowie w większości nie potrafią ocenić, czy nabycie owych substancji jest w ich otoczeniu trudne czy łatwe. Należy jednak zwrócić uwagę na profilaktykę narkotykową wśród uczniów. W przypadku zażywania substancji psychoaktywnych bardzo ważne jest prowadzenie regularnych zajęć

profilaktycznych z zakresu przeciwdziałania uzależnieniom. Najbardziej sprzyjające okoliczności do kontaktu z substancjami psychoaktywnymi stwarzają wakacje oraz czas wolny, dlatego też dzieci w tym okresie powinny zostać otoczone szczególną uwagą opiekunów i uświadamiane w kwestii niebezpieczeństw, jakie wiążą się z zażywaniem substancji psychoaktywnych. Zaleca się podjęcie obserwacji w placówkach oświatowych, w celu identyfikacji uczniów zażywających środki psychoaktywne.

Niepokój budzi ilość czasu spędzanego na korzystaniu z komputera. Uczniowie spędzają dziennie w ten sposób nawet powyżej 6 godzin. Oznaczać to może, że po zakończonych lekcjach są to ich jedyne formy spędzania czasu. Należy mieć na uwadze, iż trzeba wspierać wszelkie inicjatywy rozwijające różnorodne pasje uczniów, tak aby były bardziej atrakcyjną formą spędzania czasu po szkole niż surfowanie po stronach internetowych oferujących niewiele wartościowych treści. Istotne jest, aby włączać w te działania rodziców, którzy mają możliwość nadzorowania tego, jak ich dzieci wykorzystują domowe komputery i inne urządzenia z dostępem do Internetu.

Zauważalnym problemem wydaje się być skłonność uczniów do korzystania z gier hazardowych, a internetowe gry „na pieniądze” zaczynają być coraz bardziej popularne wśród dzieci i młodzieży. Po 4% uczniów w każdej grupie wiekowej miało już do czynienia z internetowymi grami na pieniądze. Warto zaznajomić uczniów z tematyką powstawania uzależnienia od hazardu, na przykład poprzez przeprowadzenie warsztatów profilaktycznych lub krótkich pogadanek na lekcjach wychowawczych.

Uczniowie także przyznają, że doświadczają w szkole przemocy w różnorodnych formach (fizycznej bądź psychicznej). Zauważalne jest to w szczególności przy deklaracjach o codziennych doświadczeniach w tym zakresie. Otrzymane wyniki mogą posłużyć za zachętę do organizowania szkolnych warsztatów, podczas których uczniowie będą mieli okazję do wspólnego zastanowienia się nad alternatywnymi sposobami rozładowywania negatywnych emocji i skutecznymi sposobami rozwiązywania konfliktów, bez używania przemocy. Należy także ciągle udoskonalać szkolne systemy przeciwdziałania i reagowania na przemoc, w które włączać trzeba dorosłych, od których dzieci i młodzież czerpią wzorce w zakresie stosowania przemocy, jako rozwiązania codziennych problemów.

Wyniki uczniów dotyczące zagrożeń związanych z nowymi technologiami (doświadczenia w zakresie cyberprzemocy) wskazują na konieczność edukacji z zakresu bezpiecznego korzystania z Internetu: wspierania świadomości prawnej, umiejętności ochrony przed niebezpiecznymi sytuacjami, wiedzy dotyczącej ochrony własnych danych, ale także profilaktyki zachowań agresywnych i nauki

polubownego rozwiązywania konfliktów rówieśniczych w przestrzeni wirtualnej.

Uczniowie w Gminie Ćmielów deklarują w zdecydowanej większości bardzo dobre lub dobre relacje z opiekunami. Zaleca się rozwijanie pozytywnego potencjału rodziny i jednocześnie wzmacnianie czynnika chroniącego, jakim jest pozytywna więź dziecka z rodzicami poprzez realizację warsztatów podnoszących kompetencje wychowawcze rodziców.

Rekomendowane działania dla środowiska szkolnego:

Organizacja spotkań, pogadanek, zajęć i warsztatów dla uczniów, które będą:

- wskazywały negatywne skutki picia alkoholu, palenia papierosów i uzależnienia od tych substancji,
- uświadamiały uczniom jak uzależnienie wpływa na życie,
- rozwijały asertywną postawę – umiejętność odmowy,
- kształtowały postawy wolne od używek oraz promowały zdrowy styl życia,
- uczyły zasad bezpiecznego korzystania z Internetu, oraz będą miały na celu:
 -) uwrażliwienie młodych internautów na problem cyberprzemocy,
 -) poznanie zasad ochrony danych osobowych w Internecie przez uczniów,
 -) uczenie zasady stosowania ograniczonego zaufania do osób poznanych w sieci oraz postawy wzajemnego szacunku w Internecie,
 -) kształtowanie w młodych ludziach czujności w stosunku do innych szczególnie nieznajomych,
 -) dostarczenie uczniom wiedzy dotyczącej zarówno korzyści, jak i zagrożeń płynących z użytkowania Internetu,
 -) kształtowanie postaw uczniów sprzyjających podejmowaniu racjonalnych decyzji związanych z czasem i doborem treści programów komputerowych oraz Internetu,
 -) podnoszenie świadomości uczniów dotyczących ograniczeń prawnych wynikających z korzystania z sieci,
- ukazywały wpływ hazardu na funkcjonowanie młodego człowieka,
- pokazywały alternatywne formy spędzania wolnego czasu,
- uświadamiały wartość pieniądza,
- omawiały zagrożenia związane z zaburzeniami odżywiania,
- wskazywały sposoby jak budować pozytywny obraz samego siebie.

Poszerzanie wiedzy i kompetencji nauczycieli oraz rodziców poprzez szkolenia i spotkania otwarte w tematyce:

- ✓Przyczyn wchodzenia w uzależnienie, charakterystyki substancji psychoaktywnych.

- ✓ Wskazania miejsca nauczyciela i rodzica w procesie szeroko pojętej profilaktyki uzależnień.
- ✓ Ukazania znaczenia i oczekiwanych skutków programów profilaktycznych.
- ✓ Ćwiczenia opierające się na konkretnych przypadkach.
- ✓ Sposobów wyjścia z uzależnienia.
- ✓ Ukazania roli komunikacji w relacjach z dzieckiem i uczniem.
- ✓ Przedstawienia mechanizmu i konsekwencji uzależnienia.
- ✓ Zwrócenie uwagi na różne formy uzależnienia.
- ✓ Przekazanie rzetelnej i dokładnej wiedzy o specyfice czynności uzależniających oraz ich wpływie na organizm i psychikę młodych ludzi.
- ✓ Omówienie poszczególnych czynności tj. pracoholizm, internetoholizm, jedzenioholizm, zakupoholizm i uzależnienie od hazardu, gier, zakładów itp.
- ✓ Ukazanie sposobów radzenia sobie w tych sytuacjach, ukazanie znaczenia wsparcia dla uczniów dotkniętych uzależnieniem.
- ✓ Omówienie: ZUI – Zespół Uzależnienia od Internetu, wpływ komputera i Internetu na młodego człowieka, rodzaje aktywności dzieci i młodzieży w sieci, zalety korzystania z Internetu.
- ✓ Najpopularniejsze zagrożenia Internetu.
- ✓ Jak chronić własne dziecko – poradnik dla wychowawców klas i nauczycieli, sposoby ochrony dzieci przed zagrożeniami w sieci.
- ✓ Nowe zagrożenia m.in: sexting – nastoletnia auto-pornografia w sieci, cyberprzemoc, era informacji i manipulacji medialnej, programy i kampanie społeczne dotyczące zagrożeń związanych z Internetem.
- ✓ Programy pozwalające kontrolować dostęp dzieci do komputera i Internetu.

II. Dla zmniejszenia problemów związanych z nadużywaniem alkoholu czy używaniem substancji psychoaktywnych, w celu zapobiegania uzależnieniom behawioralnym a także wszelkim przejawom przemocy wśród mieszkańców Gminy Ćmielów, ustala się następujące zadania do realizacji w latach 2023-2026:

1. Kontynuowanie funkcjonowania Punktu Konsultacyjnego dla osób z problemem alkoholowym, współuzależnionych a także osób borykających się z problemem przemocy domowej (także w formie konsultacji telefonicznych).
2. Wspieranie działań dla dzieci i młodzieży poprzez organizowanie pozalekcyjnych zajęć sportowych.
3. Organizowanie szkoleń dla osób uczestniczących w realizacji gminnego programu profilaktyki, w tym członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

4. Organizowanie przedstawień, teatrów i imprez propagujących zdrowy styl życia, o tematyce profilaktycznej w przedmiocie uzależnień.
5. Wdrażanie w szkołach na terenie gminy programów profilaktycznych.
6. Organizowanie i prowadzenie systemu informacji dla mieszkańców gminy w tym zakup i rozprowadzanie broszur, ulotek itp. w zakresie profilaktyki uzależnień.

III. Podmioty współrealizujące Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii :

1. Burmistrz Ćmielowa
2. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
3. Placówki Oświatowe z terenu gminy Ćmielów
4. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
5. Policja
6. Dom Kultury
7. Inne instytucje , stowarzyszenia i organizacje które w swoim działaniu, statucie lub pracy są ukierunkowane na profilaktykę i rozwiązywanie problemów uzależnień (np. poradnie odwykowe, izba wytrzeźwień itp.)

Burmistrz Ćmielowa - zakres działania:

1. Zarządzanie środkami pochodzącymi z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych przeznaczonymi na realizację programu,
2. Inicjowanie propozycji uchwał Rady Miejskiej mających na celu przeciwdziałania alkoholizmowi i narkomanii oraz problemom powstałym w wyniku używania substancji psychoaktywnych,
3. Nawiązywanie współpracy z innymi gminami w przypadku problemów o zasięgu ponadgminnym.

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych (GKRPA) - zakres działania:

1. Inicjowanie działań związanych z profilaktyką uzależnień.
2. Podejmowanie czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego.
3. Opiniowanie wniosków o wydanie zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych pod względem lokalizacji punktu sprzedaży i zgodności z uchwałami rady gminy.
4. Kontrola przestrzegania zasad i warunków korzystania z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych.
5. Współpraca z Zespołem Interdyscyplinarnym do Spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie o także współpraca z Policją, Ośrodkiem Pomocy

Spółecznej oraz Placówkami Oświatowymi działającymi na terenie Gminy Ćmielów w organizowaniu wszelkich inicjatyw i działań profilaktycznych.

Placówki Oświatowe - zakres działania:

1. Weryfikacja i wdrażanie wszelkich działań profilaktycznych wśród dzieci i młodzieży szkolnej, nauczycieli i rodziców.
2. Prowadzenie informacji i edukacji w zakresie uzależnień,
3. Organizowanie imprez i zajęć, które swoją treścią i programem mają oddziaływanie profilaktyczne,
4. Aktywizacja środowiska nauczycielskiego w kierunku nabywania wiedzy na temat problemów uzależnień.
5. Współpraca z GKRPA.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej - zakres działania:

1. Monitorowanie zjawisk dotyczących uzależnień,
2. Udzielanie rodzinom, w których występuje przemoc oraz problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej, prawnej i materialnej,
3. Współpraca z GKRPA,
4. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej wśród młodzieży i dorosłych.

Policja — zakres działania:

1. Wprowadzanie procedur ułatwiających lepsze oddziaływanie w środowiskach, w których występują uzależnienia, a w szczególności ochrona przed przemocą w rodzinie,
2. Działania kontrolne punktów sprzedaży napojów alkoholowych,
3. Kontrola przestrzegania przepisów ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi w tym respektowania zakazu spożywania napojów alkoholowych w miejscach publicznych,
4. Kontrola przestrzegania przepisów ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, w tym dotyczących respektowania zakazu sprzedaży i podawania napojów alkoholowych osobom nietrzeźwym i niepełnoletnim oraz sprzedaży na kredyt lub pod zastaw,
5. Współpraca z GKRPA.
6. Włączanie się w kampanie antyalkoholowe i antynarkotykowe.
7. Promowanie zachowań prohibicyjnych oraz zdrowego stylu życia wśród mieszkańców.

Dom Kultury – zakres działania:

1. Włączanie się w system informacyjny, edukacyjny dotyczący uzależnień oraz promocję zdrowego stylu życia.

2. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej wśród młodzieży i dorosłych.
3. Organizowanie zajęć świetlicowych.
4. Organizowanie imprez i zajęć, które swoją treścią i programem mają oddziaływanie profilaktyczne,

Instytucje, stowarzyszenia i organizacje - zakres działania:

Zgodnie z umową zawartą z Burmistrzem Ćmielowa.

IV. Finansowanie Programu.

1. Na realizację Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Ćmielów przeznaczane są środki pozyskiwane zgodnie z ustawą z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi tj. środki z tytułu opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych oraz środki pochodzące z opłat za sprzedaż napojów alkoholowych w opakowaniach jednostkowych o ilości nominalnej napoju nieprzekraczającej 300 ml. Wysokość środków przeznaczonych na realizację programu rokrocznie określa uchwała budżetowa na dany rok.
2. Osobom wchodzącym w skład Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, za udział w posiedzeniach i wszelkich czynnościach związanych z zadaniami określonymi w gminnym programie (w tym dyżury, posiedzenia oraz prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych) przysługuje wynagrodzenie w wysokości : 60,00 zł brutto za jedno posiedzenie lub dyżur itp.

V. GŁÓWNE DZIAŁANIA JAKIE BĘDĄ REALIZOWANE I FINANSOWANE W RAMACH GMINNEGO PROGRAMU PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH ORAZ PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII W LATACH 2023- 2026.

1. Działania mające na celu realizację lokalnej międzysektorowej polityki przeciwdziałania negatywnym skutkom spożywania napojów alkoholowych w tym:
 -) prowadzenie Punktu konsultacyjnego dla Osób z Problemem Alkoholowym, Współuzależnionych oraz Osób Doznających Przemocy,
 -) realizacja rekomendowanych programów profilaktycznych.
2. Zajęcia świetlicowe w tym czynsz i drobne wyposażenie.

3. Programy profilaktyczne, kampanie profilaktyczne, spektakle, prelekcje i inne działania zakresu **przeciwdziałania narkomanii** (w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych).
4. Programy profilaktyczne, kampanie profilaktyczne, spektakle, prelekcje i inne działania **zakresu przeciwdziałania alkoholizmowi oraz uzależnieniom behawioralnym** (w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych sprzęt i wyposażenie).
5. Opinie psychiatryczno - psychologiczne i opłaty sądowe.
6. Wynagrodzenia dla członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Ćmielowie .

PRZEWODNICZĄCA
RADY MIEJSKIEJ
Kryśtyna Zdonek
Kryśtyna Zdonek